

Institutt for filosofi og førstesemesterstudier

ÅRSMELDING FOR 2009

Innhold

Forord.....	s. 3
Generelt om instituttets virksomhet i 2009.....	s. 4
- Organisasjon og ledelse	
- Personale	
- Økonomi	
- HMS	
- Studenter og studentmiljø	
Forskning og formidling.....	s. 8
- Forskningsgrupper	
- Publikasjoner	
- Utveksling av ansatte	
- Eksternfinansiert virksomhet	
- Likestilling	
- Forskningssamarbeid	
- Forskerutdanning	
Utdanning.....	s. 12
- Utdanningstilbudet i 2009	
- Fagstudiene i filosofi og idéhistorie	
- Etter- og videreutdanning	
- Examen philosophicum	
- Akademisk skriving	
- Tekst og kultur og Språk og kommunikasjon	

Sydnesplassen 12/13, instituttets hovedkvarter

Forord

Instituttet har lang tradisjon for å lage en oppsummerende årsmelding som dokumenterer basale nøkkelopplysninger knyttet til studietilbud, studenttall, personale og aktiviteter for øvrig i året som har gått. Av ulike grunner, og i noen grad må vi nok skyldes på omorganiseringene for en tid tilbake, har denne tradisjonen smuldret bort de senere årene. Dette ble særlig merkbart da vi fikk et visst behov for å synliggjøre instituttets nyere utvikling i forbindelse med jubileet i fjor – det viste seg at det var minst like vanskelig å skaffe seg oversikt over instituttets aktiviteter i de siste årene som det var å dokumentere ting fra 30 og 40 år siden!

Til gjengjeld har vi de siste årene rapportert om utdanning og forskning hver for seg til fakultetet, i utdanningsmelding, forskningsmelding og forskerutdanningsmelding.

I dette dokumentet har vi samlet disse meldingene i stramt redigerte versjoner som forhåpentligvis gjør framstillingene poengterte og lettlesle. I tillegg har vi supplert med en del statistiske nøkkeltall og fakta knyttet til personalsituasjon, HMS, studietilbud o.l.

Resultatet er at vi har fått en sammenfattende oppsummering av instituttets virksomhet i 2009. De som tar seg bryet med en gjennomlesning, vil trolig bli minst like overrasket som undertegnede når de overskuer alt hva vi har bedrevet i fjoråret!

God lesning!

Vigdis Songe-Møller
instituttutleder

Generelt om instituttets virksomhet i 2009

Organisasjon og ledelse

Styrings- og ledelsesstrukturen ved instituttene ble som kjent endret etter Universitetsstyrevedtak i mai 2009. Som en følge av dette fikk instituttrådene utvidete fullmakter, i tillegg til at rådets lederfunksjon nå ble overtatt av instituttlederen. I kjølvannet av dette justerte FoF sin ledelses- og utvalgsstruktur noe. Etter nyordningen har FoF hatt denne utvalgs- og ledelsesstrukturen:

Instituttleder: Vigdis Songe-Møller

Administrasjonssjef: Steinar Thunestvedt

Instituttråd: Vigdis Songe-Møller (leder), Eivind Kolflaath, Ole Martin Skilleås, Claus Huitfeldt, Paola deCuzzani, Gro Rørstadbotten, Gunnar Karlsen (for midlertidig ansatte) , Kirsten Johanne Bang, Oda Tvedt (stud.), Øyvind Baste Agdestein (stud.), Lars Olai Schanche-Olsen (stud.).

Forskningsutvalg: Arild Utaker (leder), Paola de Cuzzani, Ole Martin Skilleås, Mette Hansen og Alois Pichler.

Førstesemesterutvalg: Eivind Kolflaath (leder), Rune J. Falch, Birger Solheim, Ingrid Grønli Aam (student), Trygve Lavik (vara).

Fagstudieutvalg: Claus Huitfeldt (leder), Erik Brown, Hans Marius Hansteen, Sebastian Gulbrandsen (student), Harald Johannessen (vara).

Konrad Rokstad var undervisningskoordinator ut 2009, et verv som man etter nyordningen valgte å ikke besette på nytt etter at Rokstad sa fra seg funksjonen.

Personale

Ved utløpet av året hadde instituttet denne faste bemanningen i ulike kategorier ansatte:

VITENSKAPELIG TILSATTE VED FAGSTUDIET		
Tittel	Navn	Stillingsstørrelse
Professor	Erik Brown	100 %
Professor	Paola de Cuzzani	100 %
Professor	Bjørn Holgernes	100 %
Førsteamanuensis	Claus Huitfeldt	100 %
Førsteamanuensis	Ralph Jewell	60 %
Professor	Harald Johannessen	100 %
Professor	Kåre Odd Johnsen	100 %
Professor	Reidar Lie	50 %
Førsteamanuensis	Eilert Jan Lohne	100 %
Universitetslektor	Helge Pettersen	24 %
Professor	Konrad Rokstad	100 %
Professor	Ole Martin Skilleås	100 %
Professor	Vigdis Songe-Møller	100 %
Professor	Arild Utaker	100 %
Førsteamanuensis	Knut Ågotnes	60 %

I alt var det dermed ansatt **12,94** årsverk ved utløpet av 2009. Harald Johannessen fikk opprykk til professor i løpet av året, slik at tallet på professorer nå er 10.

VITENSKAPELIG TILSATTE VED EXAMEN PHILOSOPHICUM		
Tittel	Navn	Stillingsstørrelse
Førsteamanuensis	Kevin Cahill	100 %
Universitetslektor	Rune J. Falch	100 %
Universitetslektor	Elin Anita Elde	60 %
Førsteamanuensis	Anne Granberg	100 %
Førstelektor	Hans Marius Hansteen	60 %
Universitetslektor	Mette Hansen	36 %
Universitetslektor	Svein Magnus Larsen	60 %
Førstelektor	Trygve Lavik	60 %
Førsteamanuensis	Eivind Kolflaath	50 %
Førstelektor	Anita Leirfall	60 %
Universitetslektor	Rune Fritz Nicolaisen	60 %
Universitetslektor	Helge Pettersen	50 %
Førstelektor	Alois Pichler	60 %
Universitetslektor	Anders Reiersgård	36 %
Universitetslektor	Gro Rørstadbotten	60 %
Førsteamanuensis	Kristin Sampson	100 %
Universitetslektor	Oddvar Storebø	60 %
Professor	Lars Fredrik Svendsen	100 %
Professor	Simo Säätelä	100 %
Universitetslektor	Jan Mogens Vaardal	60 %
Universitetslektor	Iver Ørstavik	60 %

I alt var det **14,32** faste årsverk knyttet til Examen philosophicum-tilbudet i 2009. Lars Fredrik Svendsen fikk opprykk til professor i løpet av året, slik at det nå er to professorat knyttet til Examen philosophicum. I tillegg til de fast ansatte, har følgende vært midlertidig ansatt for å undervise ved Examen philosophicum høsten 2009: Finn Birkeland, Hein Berdinesen (60 %), Ester Camilla Blikstad, Petra Hedberg, Stein Hevrøy, Øystein Hide (50 %), Marius Hilton (40 %), Ragnhild Jordahl (40 %), Gunnar Karlsen, Heinz Wilhelm Krüger, Torolf Myklebust, Helle Nyvold (80 %), Egil Olsvik (60 %), Bjarne Oppedal (40 %), Tore Ringheim, Arne Magnar Rygg, Rune Salomonsen (40 %), Johannes Servan (95 %), Deirdre Smith (80 %), Richard Sørli, Vibeke Tellmann, Lars Petter Torjussen, Ole Woldseth og Ane Aarø (80 %). Karlsen og Sørli hadde også noe undervisning i vårsemesteret (40 %).

ANDRE ANSATTE V/ FØRSTESSEMESTERSTUDIENE		
Tittel	Navn	Stillingsstørrelse
Universitetslektor	Randi Brodersen	50 %
Universitetslektor	Fredrik Bråthen	50 %
Universitetslektor	Mette Hansen	50 %
Universitetslektor	Anders Reiersgård	50 %
Førsteamanuensis	Birger Solheim	100 %
Universitetslektor	Øyunn Viken	50 %

Disse **3,5** årsverkene er knyttet til førstesemesteremnet *Akaademisk skrivning* og *Tekst og Kultur*. I 2009 har imidlertid Brodersen, Bråthen og Hansen hatt langsiktige permisjoner fra stillingene. Amund Børdahl ble på slutten av året ansatt i 75 % vikariat for å dekke deler av dette permisjonsfraværet.

Ved *Akaademisk skrivning* var i tillegg følgende ansatt for å undervise høsten 2009: Hein Berdinesen, Amund Ove Børdahl, Per Olav Folgerø, Agnete Løvik, Helle Nyvold, Egil Olsvik, Frode Helmich Pedersen, Håkon Reiersen, Håkon Tandberg, Suzanne Thobro, Vera Wilhelmssen.

Ved *Tekst og kultur* var disse hyrt inn for å undervise i høstsemesteret: Tore Ueland, Trine Mjanger, og Anne Helene Guddal.

Ved *Språk og kommunikasjon* hadde følgende ett eller flere kurs i høstsemesteret: Aleksander Morland, Ingrid K. Næss, Gunn Inger Lyse, Martha Thunes og Vera Wilhelmsen.

STIPENDIATER		
Tittel	Navn	Stillingsstørrelse
Universitetsstipendiat	Hein Berdinesen	100 %
Universitetsstipendiat	Erlend Breidal	100 %
Universitetsstipendiat	Christian Erbacher	100 %
Universitetsstipendiat	Bjørn Aksel Flatås	100 %
Universitetsstipendiat	Mette Hansen	100 %
Universitetsstipendiat	Ivar Labukt	100 %
Universitetsstipendiat	Jonas Lillebø	100 %
Universitetsstipendiat	Bingzhou Li	100 %
Universitetsstipendiat	Eva Sunde	100 %
Universitetsstipendiat	Vibeke Tellmann	100 %
Universitetsstipendiat	Marianne Walderhaug	50 %

I sum var det ved årets utløp **10,5** stipendiatårsverk, inkludert Berdinesen (som fikk sin tiltredelse forskjøvet til januar 2010). I tillegg disputerte en (Alvarez) i løpet av året. Instituttet har dessuten følgende stipendiater fra SVT/SKOK som har utført pliktarbeid ved instituttet: Simen Øyen, Jørgen Pedersen og Claus Halberg.

ADMINISTRATIVT ANSATTE		
Tittel	Navn	Stillingsstørrelse
Seniorkonsulent	Kirsten Johanne Bang	100 %
Førstekonsulent	Charlotte Hallberg	100 %
Førstekonsulent	Ståle Melve	50 %
Førstekonsulent	Vigdis Kvam	100 %
Førstekonsulent	Rebekka Nistad	100 %
Administrasjonssjef	Steinar Thunestvedt	100 %
Førstekonsulent	Anna-Lisa Schanche	100 %
Førstekonsulent	Tale Vik	100 %

Det er **7,5** administrative årsverk.

Totalt sett var det ved utgangen av 2009 **48,75** fast ansatte årsverk ansatt ved instituttet i 2010, fordelt på **59** ulike personer.

Økonomi

2009 var et svært vanskelig år for hele fakultetet når det gjelder økonomien, så også for vårt institutt.

Examen philosophicum har gjennom flere år slitt med å holde aktiviteten innenfor de tildelte budsjetttrammene, og dette var tilfellet også i 2009. Trass i flere større tilleggsbevilgninger, endte resultatet med et minus på ca. kr. 1,65 millioner kroner.

Også når det gjelder instituttets driftsbudsjett, ble 2009 et år i underskuddets tegn. Regnskapet endte med et minus på kr. 55 000.

HMS

Instituttets verneombud i 2009 var Ole Martin Skilleås, som avløste Claus Huitfeldt like etter årsskiftet.

Det er nedsatt et HMS-utvalg ved instituttet. I tillegg til verneombudet, møter administrasjonssjef Steinar Thunestvedt (leder), Eilert Jan Lohne, Kevin Cahill, Hein Berdinesen samt en studentrepresentant. Administrasjonskonsulent Rebekka Nistad er sekretær. Utvalget skal fungere som bindeledd mellom ledelse og verneombud og sørge for at pålagte HMS-aktivitetene (vernerunder, HMS-undersøkelse, HMS-møte, utarbeiding av HMS-planer og HMS-rapporter, brannøvelser etc.) gjennomføres.

HMS-møtet for 2009 ble holdt på Fløyen, riktig nok noen dager inn i 2010. Her snakket bl. a. Lars Svendsen om "Arbeid", og en representant fra personalavdelingen om universitetets livsfasepolitikk. Oppmøtet må kunne sies å ha vært svært godt.

Det ble utført vernerunde i juni/august. I alt 26 ansatte (inkl. 7 ved Fastings Minde) ble i år oppsøkt og intervjuet. Vernerunden avdekket ingen alvorlige HMS-problemer ved instituttet, og hovedinntrykket er at de ansatte er alminnelig godt fornøyd med det fysiske så vel som det psykososiale arbeidsmiljøet sitt.

Også i 2009 ble det gjennomført en egen HMS-undersøkelse, lik den som ble gjennomført i 2008. Resultatet bekrefter inntrykket av et godt arbeidsmiljø, og resultatene viste endatil en markert bedring i dette.

Av HMS-utvalgets behandlede saker ellers, nevnes stikkordsvis:

- Inneklimaproblem Sydneplassen 12/13
- Brannberedskapsplaner/brannvernorganisasjon
- Tiltak for forbedring av studentmiljøet
- Fastings Minde - rehabilitering
- PC til studentene
- Utarbeidelse og rullering av HMS-handlingsplan.

2009 var for øvrig jubileumsår for instituttet: Det er nå 50 år siden professor Knut Erik Tranøy ble ansatt som første professor ved det som var Filosofisk institutt. Dette ble behørig markert med en jubileumsfest i Grand selskapslokaler i september. I alt var det ca. 70 deltakere, med Tranøy som æresgjest.

Forskning og formidling

Det har i 2009 vært en høy forskningsaktivitet ved instituttet. Dette gjelder publisering, deltakelse i forskningsprosjekter, deltakelse på og arrangement av en rekke internasjonale konferanser og seminarer, både i inn- og utland, mottak av gjesteforskere og gjesteforelesere, samt arrangement av mindre forskningsseminarer og lesegrupper i regi av forskningsgruppene. Forskningsgruppene og individuelle forskere har et bredt internasjonalt nettverk.

Forskningsgrupper

Den høye forskningsaktiviteten er i til dels knyttet til initiativer fra forskningsgruppene, men også forskernes individuelle prosjekter er svært viktige for instituttets samlede forskning. I 2009 har instituttet disse forskningsgruppene (leder i parentes):

- Forskningsgruppen for sosialfilosofi og politisk teori (Paola deCuzzani)
- Forskningsgruppen for Wittgensteinrelaterte studier (Arild Utaker)
- Forskningsgruppen for analytisk filosofi (Erik Brown)
- Forskningsgruppen for antikkens filosofi (Knut Ågotnes)
- Forskningsgruppen for fenomenologi og eksistensfilosofi (Konrad Rokstad)

Publikasjoner

De aller fleste vitenskapelig ansatte ved fagstudiet publiserer jevnlig, selv om ikke alt gir publikasjonspoeng. Instituttet har de siste par årene arbeidet for å synliggjøre instituttets publikasjoner for våre ansatte, noe som antakelig har ført til en høyere grad av rapportering enn tidligere. Ifølge DBH-registreringen har FoF 21 registrerte publikasjoner i 2009, som til sammen utgjør 26,16 publikasjonspoeng.

Gjesteforelesninger

Vi har hatt flere utenlandske gjesteforskere ved instituttet i 2009, i tillegg til én lærer tilknyttet en utvekslingsavtale. Våre egne utreisende lærere har vært tilknyttet undervisnings- og sensoravtaler (lærerutveksling ved University of Warwick og programsensor ved Makerere University). Følgende har holdt gjesteforelesninger ved instituttet i 2009:

- 4. mai: Barry C. Smith: "Relativism, meaning and truth: Predicates of personal taste"
- 12. februar: Yrsa Neumann: "Moore's paradox and Nonsensical Sentences"
- 8. juni: Lu Jiang: "Wittgenstein and Ockham on the logical form of language".
- 4. september: C. Herrenschmitt: "The cultural history of forms of writing; writing and theories of language"
- 15. september: James Conant: "History of Philosophy or Systematic Philosophy? – Emptiness or Blindness?"
- 29. oktober: Thomas Krogh: "Idéhistorie og filosofihistorie, handler de om de samme og det samme?"

2009 var siste året der James Conant var professor II ved instituttet, og han holdt forelesningsrekken "The Meta-Aesthetics of Movies" i høstsemesteret.

Eksternfinansiert virksomhet

Forskningsgrupper og individuelle forskere ved instituttet har vært involvert i flere søknader til NFR (KULVER, FRIHUM).

Vi har fått midler til en treårig post doc-stilling gjennom utlysning på FRIHUM. Det er Gisela Bengtsson på prosjektet *Frege and the Distinction between Science, Literature and Philosophy*.

Leder for Forskergruppen for sosialfilosofi og politisk teori (Paola de Cuzzani) søkte i 2009 om midler til prosjektet *MUVIT: Multiculturalism, Universalism between Violence and Tolerance: Developing tolerance's thinking and strategies in the enlarged Europe*, innen FP7 Cooperation Work Programme. SSH-2009 - 3.3.1. Tolerance and cultural diversity.

I 2008 mottok instituttet midler fra NHO og LO til prosjektet *Arbeidsmiljø på flerkulturelle arbeidsplasser*, hvor flere forskere har vært engasjert. En del av dette prosjektet fortsatte i 2009.

Likestilling

Instituttet har en særdeles skjev kjønnsfordeling blant sine vitenskapelige ansatte. Instituttet søkte i 2009 om tilsetting av en kvinnelig professor II, men søknaden ble avslått.

Instituttet ble i 2009 tildelt midler fra Universitets- og høgskolerådet og fra Personalavdelingen ved UiB (ved Likestillingsrådgiver) til opprettelse av nettverk for kvinner i filosofi. Nettverket, som har fått navnet *Bergensnettverket for kvinner i filosofi*, ble etablert i desember 2009.

Forskningssamarbeid

Instituttet har et utstrakt samarbeid med *Senter for fransk-norsk forskningssamarbeid* innen samfunnsvitenskap og humaniora i Paris, hvor professor Paola de Cuzzani var direktør 2008 - 2009. Vi har også i noen grad samarbeid med de norske instituttene i Athen og Roma. I tillegg har ulike Erasmus-avtaler ført til forskningssamarbeid, f.eks. avtalene med University of Warwick og University of Durham. Vi har hatt forskningssamarbeid med Makerere University i Kampala, Uganda, og arbeider nå med å etablere et større samarbeidsprosjekt mellom forskere fra FoF og Makerere. Det er også utstrakt internasjonal forskningssamarbeid ved enkeltforskere og forskningsgruppene ved FoF:

- ***Antikkgruppen*** har gjennom prosjektet *Poetry and Philosophy* utviklet samarbeid med flere anerkjente amerikanske forskere innen antikkens filosofi, i tillegg til antikkforskere ved andre norske universiteter. Gruppen arrangerte i mai 2009 en større internasjonal konferanse.
- Forskere tilknyttet gruppen for ***fenomenologi og eksistensfilosofi*** deltar aktivt i det internasjonale forskningsmiljøet rundt *The World Phenomenology Institute*, et samarbeid som resulterte i utnevnelsen av presidenten for dette instituttet, professor Anna-Teresa Tymieniecka, til æresdoktor ved Universitetet i Bergen høsten 2008. Gruppen har også samarbeid med *The Nordic Society for Phenomenology*. Gruppen arrangerte høsten 2009 en internasjonal konferanse i Bergen i tilknytning til 150-årsdagen for Husserl, og har også hatt bred deltakelse på konferanser i utlandet. I 2010 vil FoF være vertskap for the World Phenomenology Institute's 60. internasjonale fenomenologikongress.
- Forskningsgruppen for ***analytisk filosofi*** arrangerte i løpet av 2009 to serier med workshops, med deltakelse av internasjonale forskere.

- Forskergruppen for **sosialfilosofi og politisk teori** har i 2009 hatt et utstrakt forskningssamarbeid. I mai ble seminaret *Governmental regulation and the history of statistics* arrangert i Paris, i regi av prosjektet *Arbeidsmiljø på flerkulturelle arbeidsplasser*, med deltakere fra Norge (UiB, UiO, NTNU), Frankrike (Universités de Nantes, Paris 8, EHSS), Canada (University of Montreal) og Tyskland (Universities of München og Frankfurt). Seminaret *On the deep ecology of Arne Næss: a comparison of French and Norwegian ecology* gikk av stabelen i Paris 25. - 26. mai, med innlegg av forskere fra Frankrike og USA. Foredragene vil bli publisert. Gruppeleder deltok også aktivt i den tverrfaglige seminarrekken *Littératures, médecine, sciences humaines: résistances* i Paris (et fransk-norsk samarbeidsprosjekt). Flere av gruppens medlemmer er for øvrig bidragsyttere til antologien *Trust and fear: Discourses and strategies of cultural diversities in pluralistic European societies*, med de Cuzzani som medredaktør. Endelig nevnes at gruppen i september organiserte en workshop om *Arbeidsmiljø på flerkulturelle arbeidsplasser*. Man planlegger i 2010 å søke midler fra Nordisk Ministerråd innen problemområdet arbeidsmiljø/innvandring.
- Forskningsgruppen for **Wittgensteinrelatert forskning** (Wfg) er deltakere i to etablerte internasjonale samarbeidsprosjekter:
 - *Nordisk nettverk for Wittgensteinforskning*, finansiert av NordForsk (2006-2009)
 - Et fransk-norsk Wittgenstein-nettverk knyttet til Universitetet i Paris, St. Denis 8
 Gruppen har flere forskningsprosjekter under utvikling. Gruppen arrangerte i 2009 Flere internasjonale konferanser, i Wien (medarrangør), i Skjolden og i Bergen.

Av annet forskningssamarbeid, som ikke har sin basis i forskergruppene, kan nevnes:

- Claus Huitfeldt, som arbeider med ontologiske og erkjennelsesteoretiske spørsmål innenfor tekstteori, leder prosjektet *Markup Languages for Complex Documents* og samarbeider her med forskere innenfor lingvistikk, informasjonsvitenskap og filosofi fra USA, Canada, Tyskland og Italia.
- Eivind Kolflaath samarbeider med forskere ved de Juridisk fakultetet ved UiB og UiO.
- Anita Leirfall er medlem i koordineringsgruppen for forskernetverket *Nordic Game Research Network* (NORFA-støttet prosjekt over 3 år (2008-11)) og deltaker i prosjektet *The Third Place (The Philosophy of Computer Games)* ved IFIKK, UiO. Hun er med i forskningsgruppen "Begrunnelse i jus og filosofi" ved Juridisk fakultet, UiO.
- Reidar Lie har utstrakt samarbeid forskere innen etikk og internasjonal helse på flere kontinenter (Amerika, Afrika og Asia). Han representerer UiB i *Global Alliance of Biomedical Ethics Centers* ved University of Tokyo.
- Ole Martin Skilleås leder det internasjonale prosjektet *Wine between Science and Aesthetics*, som omfatter forskere fra Norge, Storbritannia og Frankrike. I samarbeid med en forsker ved Staffordshire University skriver han boka *The Aesthetics of Wine*, som skal utgis av Wiley-Blackwell.

Forskerutdannelse

FoF hadde bare to stipendiater til disputas i 2009, Audun Stolpe og Allen Alvarez. Vi regner imidlertid med 4 disputaser i 2010.

FoF ble dessverre ikke tildelt noen nye universitetsstipendiater ved utlysning i desember 2009. Vi var imidlertid svært tilfredse med å ha fått 3 nye universitetsstipendiater i 2008 og én i 2009. I tillegg har vi en stipendiat med finansiering fra Kriminalomsorgen Vest og en stipendiat fra Kina, med finansiering fra kinesiske myndigheter. Våre nye stipendiater har gode veilederforhold og et godt forskningsmiljø. Instituttet hadde høstsemesteret 2009 to ph.d-studenter gjennom Yggdrasilprogrammet, én fra Italia og én fra Ungarn. Begge ble knyttet til forskningsgruppen for Wittgensteinsrelaterte studier. Samarbeidet med dem har vært upåklagelig.

De viktigste nøkkeltallene knyttet til forskerutdanningen:

Resultatindikator	Resultat		Måltall
	2008	2009	2010
Totalt antall disputaser	3	2	4
Antall uteksaminerte ph.d-kandidater pr. vitenskapelig årsverk (prof./førsteam.)			
Antall nye doktorgradsavtaler	3	1	0
Antall aktive ph.d-kandidater	11	11	11-4
Tilsatte i departementsfinansierte stillinger	1	1	0
Tilsatte i forskningsrådsfinansierte stillinger	1	1	0
Tilsatte i andre eksternfinansierte stipendiatstillinger	2	2	0
Gjennomstrømming på disputerte ph.d-kandidater	3	1	4

Også i 2009 ble det holdt avhandlingsseminar for stipendiatene, denne gangen i tilknytning til et forskerutdanningskurs i Paris.

Instituttet deltar, sammen med naboinstituttet AHKR, i forskerskolen ”Kultur og samfunn”

Formidling

Mange av instituttets ansatte har i 2009 vært aktive formidlere i ulike sammenhenger, f. eks. i form av kronikker og artikler i tidsskrift med et mer allment nedslagsfelt. Det er likevel naturlig å trekke fram Lars Fredrik Svendsen i denne forbindelse. Både p.g.a. hans fortsatt aktive og mangfoldige formidlingsinnsats også i 2009, men selvsagt også for at han i 2009 mottok Meltzerfondet sin formidlerpris.

På årets forskningsdager var FoF representert med stasjonen ”Jorden” med Egil Olsvik og Trygve Lavik som frontfigurer

På faglig-pedagogisk dag i februar deltok Hans Marius Hansteen med innlegg.

Av bokutgivelser trekker vi særlig fram *Tidslinjer* av Paola deCuzzani og Gro Rørstadbotten, et idéhistorisk oppslagsverk som også ble utgitt i Den norske bokklubben.

Instituttets månedlige lunsjseminarer ble videreført også i 2009. En nyskapning var imidlertid *instituttseminarene*, innført fra og med vårsemesteret 2009. Her samles ansatte og studenter en torsdagskveld i måneden til faglig og sosialt samvær med utgangspunkt i et foredrag m/ diskusjon. Oppmøtet har stort sett vært godt gjennom hele året.

Utdanning

Utdanningstilbudet i 2009

FoF har i dag to studieprogrammer: et masterprogram i filosofi og idéhistorie og et årsstudium i filosofi. Det lenge etterlyste bachelorprogrammet i filosofi og idéhistorie starter høsten 2010. Nedenfor er en oversikt over kurstilbudet i kalenderåret 2009, med sentrale studentdata:

AVLAGTE EKSAMENER I 2009					
KODE	EMNE	OPPMELDT	MØTT	BESTÅTT	STRYK
FIL102	Kant til våre dager	5	4	4	0
FIL103	Logikk, språk, vitenskapsfilosofi	25	19	18	1
FIL104	Perspektiv i samtidsfilosofien	3	2	2	0
FIL105	Innføring i sinnsfilosofi	16	7	7	0
FIL111	Hva er filosofi?	33	21	21	0
FIL112	Klassiske filosofiske tekstar	14	9	6	3
FIL113	Samtidsfilosofi	40	21	17	4
FIL208	Fordjuping moralfilosofi og politisk filosofi	1	1	1	0
FIL211	Filosofisk særemne 1	69	51	50	1
FIL212	Filosofisk særemne 2	11	7	7	0
FIL213	Filosofisk særemne 3	20	12	10	0
FIL222A	Miljøfilosofi (10 st. p.)	21	10	10	0
FIL222B	Miljøfilosofi (15 st. p.)	13	9	9	0
FIL224	Filosofisk estetikk	7	7	6	0
FIL225	Moderne politisk teori	6	5	5	0
FIL226	Innføring i sinnsfilosofi	8	8	0	0
FIL250	Bacheloroppgave filosofi	13	9	9	0
FIL301	Forskningsemne i filosofi	16	14	14	0
FIL302	Forskningsemne i filosofi	12	8	8	0
FIL303	Forskningsemne i filosofi	7	6	4	0
FIL304	Filosofisk prosjekt	19	13	12	0
FILO350	Filosofi masteroppgave	12	2	2	0
IDH101	Europeisk idéhistorie	20	10	10	0
IDH102	Idéhistorie: Teori og metode	8	1	1	0
IDH201	Politisk idéhistorie	55	31	29	0
IDH250	Bacheloroppgave idéhistorie	3	1	1	0
LOG101	Logikk I	34	23	14	9
DIDAFIL	Filosofisk didaktikk	2	2	2	0
SUM		516	328	294	26

Studiepoengproduksjonen for instituttet (bare fagstudiene) har gått litt opp i 2009 sammenlignet med 2008. Studiepoengproduksjon pr. student har imidlertid gått litt ned. Dette siste mener vi henger sammen med to forhold. Det ene er en noe uheldig oppstart for årsstudentene våre. Den andre er at vi nå har flere deltidstudenter på masterstudiet vårt enn tidligere.

Fagstudiene i filosofi og idéhistorie

Bachelornivå

De aller fleste som så langt har valgt spesialisering i filosofi, er studenter på Bachelorprogrammet i historie og kulturfag. (Høsten 2010 kommer første kull på vårt nye bachelorprogram i filosofi og idéhistorie). Det er interessant å registrere at stadig flere av våre studenter på bachelornivå tar et ekstra år som poststudiestudent etter fullført bachelorgrad, før de eventuelt søker seg til masterprogrammet. Det ser også ut til å være en økende andel studenter som ønsker å ta mer enn én bachelorgrad.

FoF og UiB sine satsningsområder

FoF har to emner som bidrar til satsningsområdet "Demokrati og rettsstat", IDH201 Politisk idéhistorie og FIL225 Moderne politisk teori. Begge emnene annonseres for studenter på ulike fag og fakultet. Vi rekrutterer en god del studenter både fra andre HF-fag og fra SV-fag til disse emnene. Høsten 2009 tok 31 studenter endelig eksamen i IDH201.

I tillegg har FoF, gjennom jevnlige seminarer og veiledningsaktivitet innen etikk og internasjonal helse, en sterk tilknytning til satsningsområdet "Utviklingsforskning". Vi har og har hatt flere kvotestudenter – både på master- og doktorgradsnivå innen dette området. Vårt nylig opprettede emne i miljøfilosofi, FIL222 Miljøfilosofi, kan også relateres til utviklingsforskning.

Studentmiljø, gjennomføring og frafall.

Vi har fått til et svært godt miljø blant våre masterstudenter, både faglig og sosialt. De arrangerer blant annet flere faglig-sosiale samlinger hvert semester hvor de også trekker inn bachelorstudenter. Instituttet har det siste året tatt flere grep for å styrke den faglig-sosiale tilhørigheten: fagutvalget har fått en egen post på instituttbudsjettet, og de har fått en egen spalte i vår internavis (FoF-bulletinen). I tillegg vil instituttledelsen og representanter fra fagutvalget fra og med våren 2010 ha jevnlige møter. Våre årlige Durham-seminarer og de siste par årenes masterseminarer i Athen er i høy grad med på å styrke faglig-sosialt samhold og tilhørighet blant masterstudentene.

Det er mange studenter som er aktive i fagutvalget vårt. Fagutvalget er også trukket inn i vurderingen av læringsutbyttebeskrivelsene og mer generelt i å vurdere hele oppbygningen av studiet. De har blant annet fått i oppdrag å diskutere grunnutdanningstilbudet vårt (de obligatorisk emnene på 100-nivå) ut fra de ulike nivåene (års-, bachelor- og master). I tillegg er alle kvinnelige masterstudenter og viderekommende bachelorstudenter invitert med i vårt nyoppstartede *Bergensnettverk for kvinner i filosofi*.

For å hindre frafall tidlig i studiet, har vi innført flere obligatoriske aktiviteter underveis i 100-emnene våre. Vi har blant annet krav til fremmøte på seminarer, og studentene må besvare oppgaver gjennom hele semesteret, med innlevering hver annen uke.

Samlokaliseringen av både ansatte og studenter fungerer uten tvil meget bra for miljøet. Dette merker vi særlig når det gjelder våre masterstudenter. De har fått en egen kjøkkenkrok med blant annet nyinnkjøpt kjøleskap og en del kjøkkenutstyr, noe som ytterligere har bidratt til å øke trivselen for denne studentgruppen. Idéelt sett burde også våre nye bachelorstudenter få tilhold i samme bygning. Dette ville kunne bidra til en bedre integrering av filosofistudenter på ulike trinn i utdanningsløpet.

Vi har nå også fått trådløs nettilgang på Sydneplassen 12-13, noe som også er med på å bedre det faglig-sosiale miljøet blant våre studenter.

Internasjonalisering.

Filosofi har avtaler innen Erasmus-programmet både for studenter og lærere i Frankrike (Paris 1 og 8), Tyskland (Berlin), England (Warwick, Durham og Southampton), Italia (Genova) og Polen. Vi har også to Erasmusavtaler i Spania men disse er ikke opprettet av oss og er heller ikke avtaler vi bruker eller ønsker å bruke i fremtiden. Vi er også med i et Nordplussnettverk i filosofi.

I dag er det først og fremst masterstudentene våre som reiser på utveksling. Både Paris og Berlin er populære steder. I tillegg til våre internasjonale utvekslingsavtaler har vi de siste årene tilbudt et masteremne i Athen innen antikkens filosofi. Dette har vært et populært tilbud, som uten tvil har bidratt til å styrke det faglig-sosiale miljøet blant våre studenter. Våre årlige Durham-seminarer bidrar også uten tvil både til en sterkere internasjonalisering og til et godt faglig og sosialt miljø blant studentene.

Instituttet tilbyr mer eller mindre regelmessig engelskspråklige emner.

Examen philosophicum

2009 har vært et år preget sterkt av økonomiske og personalmessige utfordringer når det gjelder Examen philosophicum-tilbudet.

Ex. phil. har gjennom flere år strevd med å holde seg innenfor de tildelte budsjetttrammene fra universitetsledelsen. I tillegg har bruken av midlertidig arbeidskraft vært av et slikt omfang at det er personalpolitisk og juridisk vanskelig å forsvare.

2009 var året da ex. phil. sine økonomiske og personalmessige problemer langt på vei ble løst. For det første er det gjort vedtak om en strukturell endring i kurstilbudet i og med at både ALFA- og BETA-kursene heretter blir noe redusert i volum. For det andre er det gjort andre og mindre effektiviserende tiltak som i sum medfører en reduksjon i kursporteføljen på ca. 8 %. For det tredje har man fått gjennomslag for en ny og mer realistisk budsjettmodell. I sum medfører disse tiltakene at Examen philosophicum-tilbudet fra og med 2010 kan drives ca. 2 millioner billigere enn det som har vært tilfelle de siste årene.

På personalsiden fikk man i 2009 gjennomslag for å lyse ut 7 faste lektorstillinger i 60 %, noe som medfører at tilbudet fra 2010 - i all hovedsak - kan drives av fast tilsatt arbeidskraft. I tillegg er den fakultetsmessige orienteringen av tilbudet blitt ytterligere styrket med vedtak om å utpeke *emneansvarlige* for de ulike fakultetsvariantene. Noen av disse vil besettes ved å utvide fire av 60 %-stillingene til 85 %.

Når det gjelder studenttilstrømming møtte det 2 309 studenter til eksamen i 2009, og i alt bestod 92 % av disse sine eksamener. Fortsatt er det et lite mindretall som tar ex. phil. som tradisjonell skoleeksamen - *seminarmodellen* ble valgt av ca. 85 % av studentene i 2009. Stryktallene på de to variantene viser fortsatt betydelige variasjoner: En tredjedel av studentene ved skoleeksamensvarianten strøk, mens det ved seminarmodellen bare var 3 %.

Studentstatistikk Examen philosophicum 2009					
VÅR 2009	Oppmeldt	Møtt	Bestått	Stryk	Strykprosent
Ex.phil. samlet	132	68	48	20	29
Seminarmodell	34	26	25	1	6
Skoleeksamen	98	42	23	19	45
HØST 2009					
Ex.phil. samlet	2 548	2 241	2 086	156	6
Seminarmodell	2 077	1 956	1 890	67	3
Skoleeksamen	471	285	196	89	31
HELE ÅRET					
Ex.phil. samlet	2 680	2 309	2 134	176	8
Seminarmodell	2 111	1 982	1 915	68	3
Skoleeksamen	569	327	219	108	33

I alt ble det gjennomført 206 kurs i 2009, omtrent på det samme nivået som det har vært de siste årene.

Akademisk skriving

Akademisk skriving er et obligatorisk førstesemesteremne for HF-studenter. Undervisningen skjer som seminarundervisning, bortsett fra to av kursene som er nettbasert. I all hovedsak foregår undervisningen i høstsemesteret. Studenttallet i 2009 var på samme nivået som de foregående årene. I alt 616 studenter meldte seg opp til eksamen, hvorav 520 møtte. Strykprosenten var som vanlig svært lav – bare 6 av studentene (1 %) strøk.

Det har vært avholdt 21 kurs i 2009, hvorav 19 i høstsemesteret.

Også i 2009 har undervisningen ved emnet i stor grad skjedd ved bruk av innleide timelærere, i alt 15 av de 22 kursene ble forestått av innleid arbeidskraft.

Emnet fikk også i 2009 relativt gode tilbakemeldinger fra studentene. På spørsmål om hvor godt kurset fungerer på en skala fra 1 til 10 gir 88 % av studentene poengsummen 6 eller bedre.

Tekst og kultur og Språk og kommunikasjon

Instituttet har det administrative ansvaret for de to valgfrie HF-førstesemesteremnene *Tekst og kultur* og *Språk og kommunikasjon*. I førstnevnte emne kan studentene velge mellom tradisjonell undervisning med skoleeksamen eller seminarundervisning med hjemmeeksamen/seminaroppgave.

Ved *Tekst og kultur* var det i alt 306 oppmeldte studenter i 2009, og de fleste (234) valgte seminarundervisning. 223 møtte til eksamen, og alle så nær som 6 av dem bestod. Dette tilsvarer en stryk på moderate 3 %.

Det har vært avholdt 9 kurs i tillegg til fellesforelesningene ved *Tekst og kultur* i 2009, alle sammen i høstsemesteret. Faglig koordinator ved emnet er Ingrid Nielsen ved LLE. Fra høstsemesteret har Øyunn Viken vært ansatt i fast 50 % undervisningsstilling ved emnet. Undervisningen blir ellers forestått av innleide timelærere.

På *Språk og kommunikasjon* er det bare tradisjonell skoleeksamen. I 2009 har det i alt vært avholdt 11 seminarrekker, 10 av dem i høstsemesteret. Av 334 oppmeldte studenter, møtte 264 av dem til eksamen. 224 av dem bestod denne, noe som gir en strykprosent på 15 %.

Faglig koordinator for emnet er Victoria Rosén ved LLE.

Etter- og videreutdanning

Institutter er fra 2009 faglig og administrativt ansvarlig for gjennomføringen av videreutdanningstilbudet "Norge som innvandringsland", som består av fire moduler á 15 studiepoeng:

- 1) "Det nye Norge: mangfold eller likhet"
- 2) Interkulturelle kommunikasjon
- 3) Unge flyktninger
- 4) Arbeidsmiljø på flerkulturelle arbeidsplasser.

Selve undervisningen forestås av *Senter for etter- og videreutdanning*. Hans Christian Farsethås er ansatt i delstilling for å organisere, koordinere og videreutvikle tilbudet.

Filosofi er nå et av fagene som kvalifiserer for opptak til universitetets praktisk-pedagogiske utdanning. Vi har i den forbindelse utviklet de to fagdidaktiske emnene DIDAFIL1 og 2. Disse emnene er utviklet primært med tilknytning til programfaget "Historie og filosofi" i videregående skole. Vi har også fått et eget årsstudium i filosofi som delvis er rettet mot lærere i skolen. I tillegg har instituttet representanter i RLE-faggruppen i UH-nett Vest, og vi jobber med å få filosofi sterkere representert i RLE-faget både i skolen og i lærerutdanningen.